

L'Equador busca el camí del "socialisme del segle XXI"

L'Equador viu avui la guerra entre la imposició d'un nou ordenament polític i la resistència a la desaparició de velles i desprestigiades estructures partidàries. Aquest 30 de setembre potser es lliurarà la batalla més important de la contesa, quan poc més de 9 milions d'equatorians decidiran entre més de 3.000 candidats la composició d'una assemblea constituent que haurà de redactar una nova carta magna.

La reforma de la Constitució és l'ànima del pla de govern del president Rafael Correa que, acomboiat per índexs de popularitat que volten el 60%, espera obtenir el control dels 130 escons de l'Assemblea per a avançar sense ensopegades cap al "socialisme el segle XXI". Correa ha batejat el projecte amb les mateixes paraules que el seu amic i aliat veneçolà, Hugo Chávez, però l'equatorià, un jove economista educat als Estats Units i a Europa, insisteix a dir que es basa en una esquerra "humanista i cristiana" que no té pas res a veure amb el socialisme promulgat des de Caracas per la *revolució bolivariana*. Segons el discurs presidencial, la transformació de l'Equador implica "un canvi de model econòmic en el qual l'estat planifica, regula i promou l'economia sense estatitzar els mitjans de producció, i deixa enrere el neoliberalisme". "Revisen quin país del món s'ha desenvolupat sense una intervenció adequada de l'estat, que no és sinó la forma com la societat realitza la seva acció col·lectiva per respondre a problemes col·lectius", va assenyalar Correa a la darrera aparició preelectoral. I per evitar dubtes, va aclarir que "aquí ningú no segueix la línia de Chávez; aquí seguim la línia equatoriana".

Correa té, a l'altre costat, la "partidocràcia moribunda", com ell mateix defineix les estructures polítiques que han governat l'Equador des de fa

Amb les eleccions del 30 de setembre quedarà conformada l'Assemblea encarregada de reformar la Constitució de la nació més inestable de Sud-amèrica. El president Rafael Correa espera obtenir un triomf aclaparador per a declarar la 'refundació' del país. L'oposició tem la influència del model revolucionari de Veneçuela.

mig segle, que ha promès aniquilar. Aquestes estructures conformen avui l'oposició més dura, al costat de certs sectors de l'Església més conservadora i el gruix de la premsa, abocada a una lluita sense pietat contra l'oficialisme.

La veritat és que el diàleg no ha pas estat gaire freqüent els primers vuit mesos de Correa al poder. Això li ha creat una fama d'intolerant, propens a dividir la societat entre bons i dolents, entre els qui defensen la pàtria i els qui la venen. Sota aquesta lògica, l'oposició no dubta a acusarlo de projectar un model totalitari, i assegura que l'Assemblea no serà l'espai de discussió d'un nou model de país, ni de bon tros. "S'ha dissolt el Congrés i s'ha intervingut el poder

judicial exactament com a Veneçuela. Ja som al començament d'una dictadura", afirma el demòcrata-cristià Carlos Larreátegui.

L'ex-president Osvaldo Hurtado (1981-1984) encara no ha estat tan diplomàtic, i ha vinculat la reforma de la Constitució amb els intents d'imposar "una dictadura ficticiament constitucional", a l'estil de Josif Stalin a la Unió Soviètica o Augusto Pinochet a Xile, perquè "tots són dictadors que han tingut una constitució, una constitució a mida".

Sostenen aquesta opinió per la decisió de Correa de no presentar candidats a diputats a les eleccions generals del novembre de l'any passat, i la insistència a atorgar plens poders a l'Assemblea constituent. Correa fins i tot ha dit obertament que pretén limitar el poder que tenen els partits i el Congrés per destituir el president –com ja ha passat tres vegades aquests darrers deu anys, cosa que ha convertit l'Equador en el país més inestable de Sud-amèrica.

El remogut procés de convocatòria electoral ha estat un reflex de la tensió política que avui viuen els equatorians. El març passat, el Congrés, de majoria opositora, va provar de blocar el projecte elaborant una llei que pretenia limitar l'abast de l'Assemblea i destituint el president del Tribunal Suprem Electoral (TSE). Sorprenentment, el TSE, liderat per l'opositor Jorge Acosta, va desplaçar els 57 diputats rebels (d'un total de 100) i va ocupar les vacants amb suplents. Molts d'ells van fer el salt als seus partits i van acabar aprovant la convocatòria d'un referèndum perquè els equatorians decidissin si volien avançar o no en la reforma de la Constitució. La consulta es va fer finalment a l'abril, i el sí proposat per Correa es va imposar amb el 82,47% dels vots, contra un 12,7% gairebé simbòlic obtingut per l'oposició, que havia fet campanya pel no.

Podran arribar enlloc aquests dos bàndols aparentment irreconciliables? Dependrà en gran mesura dels resultats de les eleccions de diumenge. Les enquestes indiquen que Aliança País, partit que va dur a Correa al poder, podria obtenir entre 42 escons i 51, més que qualsevol

partit dels que hi ha a la contesa. Però seria un triomf de curt abast, perquè per a l'aprovació dels canvis a la Constitució de 1998 es requereixen 66 vots. Correa, llavors, es trobarà obligat a obrir unes negociacions complexes amb els enemics que ell mateix va declarar políticament morts. Per al polític Felipe Burbano, sots-director acadèmic de la Facultat Latinoamericana de Ciències Socials (FLACSO) amb seu a Quito, allò que hi haurà en joc a partir de la setmana vinent no és sinó "organitzar de manera una mica més democràtica un capitalisme per a l'Equador", un país que té l'economia *dolaritzada*, les tres quartes parts de la població sumida en la pobresa i que depèn de la renda petroliera i les trameses dels seus emigrants. "El debat no girarà a l'entorn del socialisme del segle XXI, com molts es pensen, simplement perquè ningú no sap què significa ni quins eixos conté. El debat serà bastant més elemental: com dissenyar un model capitalista post-neoliberal?", diu Burbano. "La novetat és que en aquesta assemblea, l'esquerra (encara a la recerca d'una identitat) hi tindrà un inèdit paper de protagonista", explica.

Dies enrere, diversos moviments *progressistes* i partits d'esquerra van subscriure un acord per a formar, dins l'Assemblea, un bloc "articulat i autònom". A la llista hi ha el Pol Democràtic, Llistes 50, Partit Socialista - Front Ampli, Pachakutik (indigenista) i el Moviment Llibertat. Entre les principals propostes hi ha la possibilitat que l'Assemblea dissolgui el Parlament i l'elecció de nous organismes de control de l'estat. A més, proposen la imposició d'un model econòmic basat "en la recuperació i l'enfortiment de la propietat pública de les àrees estratègiques", com els recursos petrolers, la mineria, les telecomunicacions i l'aigua, segons va explicar Napoleón Santos, del Pol Democràtic.

Si almenys sembla haver-hi consens en aquests punts, l'aprovació final de totes les reformes dependrà del resultat d'un referèndum popular que s'ha de fer l'any vinent. El detall no és pas menor i mereix un advertiment. L'analista Diego Pérez

EFE
Rafael Correa

Les estructures de l'oposició tenen el suport dels sectors més conservadors de l'Església i el gruix de la premsa

Ordóñez va escriure a la seva columna del diari *El Comercio* de Quito, que "com que vivim en un país crònicament inestable i impredecible a curt termini, hi ha una possibilitat certa que la nova Constitució sigui rebutjada per votació popular".

Federico Rivas
Buenos Aires